

13.11.2025

dnro 156/03.01.00/2025

Ellen Vogt
Tarja Tenkula
Kirsti Kähärä

Sosiaali- ja terveystieteiden kuuleminen 13.11.2025 klo 10.00.

Asiantuntijalausunto asiassa hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta. HE 131/2025 vp

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy (jatkossa Hyvil) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi otsikossa mainitussa asiassa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavan alkoholilakia siten, että mahdollistetaan sekä Alko Oy:lle että toimijoille, joilla on alkoholijuomien vähittäismyyntilupa, alkoholijuomien toimitus, jakelu, nouto ja verkkokauppa asiakkaiden koteihin. Etämyyntimenettelyssä suomalainen voisi ostaa toisista EU:n jäsenvaltioista ja ETA-maista myös erittäin vahvoja, enintään 80 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältäviä tuotteita.

Hyvilin näkemyksen mukaan lakimuutos ei edistä kansanterveyttä eikä vähennä alkoholista aiheutuvia haittoja ja siten on alkoholilain 1§:n mukaisen tarkoituksen vastainen. Tutkimustiedon mukaan alkoholin kokonaiskulutuksen kasvu on suorassa suhteessa alkoholihaittojen, kuten alkoholiriippuvuuden, mielenterveysongelmien, maksasairauksien, tapaturmien ja perheväkivallan lisääntymiseen. Suomalaiseen alkoholikulttuuriin liittyvä humalahakuisuus ja riskikuluttajien suuri määrä tekevät kulutuksen kasvusta ja saatavuuden helpottamisesta erityisen haitallista. Alkoholisaatavuuden helpottaminen lisää kulutuksen kasvun riskiä erityisesti alkoholiriippuvuutta sairastavilla henkilöillä ja alkoholin suurkuluttajilla. Fyysisen ostotilanteen puuttuminen poistaa lisäksi yhden tärkeän käyttöä rajoittavan tekijän, mikä voi heikentää riippuvuudesta toipuvien henkilöiden toipumispolkua.

Lisäksi alkoholin kotiinkuljetuksen mahdollistuminen heikentää ennaltaehkäisyn mahdollisuuksia. Myös perheet, joissa on ongelmallista alkoholin käyttöä kokevat haittaa alkoholin saatavuuden helpottumisesta. Vanhempien runsaalla alkoholinkäytöllä on pitkäaikaisia, epäsuotuisia vaikutuksia perheiden lasten ja nuorten terveyteen ja hyvinvointiin.

Yhteenvetona Hyvil toteaa, että esitetyt muutokset eivät ole kannatettavia. Muutokset lisäävät sosiaali- ja terveyspalveluiden kuormitusta ja heikentävät valvontaa. Muutos on ristiriidassa hyvinvointialueuudistuksen keskeisen tavoitteen, terveyserojen vähentämisen, kanssa. Esityksessä ei ole riittävästi otettu huomioon kansanterveydellisiä vaikutuksia, vaikutuksia haavoittuviin väestöryhmiin, kuten lapsiin ja ikääntyneisiin, eikä myöskään niin julkisen talouden kuin hyvinvointialueidenkaan kustannusvaikutuksia.

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy

Ellen Vogt, erityisasiantuntija

Tarja Tenkula, erityisasiantuntija

Kirsti Kähärä, asiantuntijalääkäri

Jakelu Sosiaali- ja terveysvaliokunta
Kirjaamo Hyvil